

مروری بر بورس ۸۷ و چشم‌انداز سال جدید

فروغ آتی بازار سرمایه

نگاه دکتر علی سنگینیان، معاون مطالعات اقتصادی و توسعه بورس در رابطه با تغییر و تحولات بورس در سال ۸۷ و چشم‌انداز آن در سال ۸۸

سال ۸۷ را در شرایطی به پایان رساندیم که بازار سرمایه ایران طی این سال شاهد تحولات و نوسانات زیادی بود. اگر بخواهیم مروری گذرا و دقیق بر وضعیت بازار بورس در این سال داشته باشیم، باید گفت بازار در نیمه اول سال با درخشش شرکت‌های مشمول اصل ۴۴ قانون اساسی، وضعیت قابل قبول و مطلوبی داشت، به طوری که حجم معاملات طی ۱۰ ماه اول سال به ۱۰ هزار میلیارد تومان و در مرداد ۸۷ ارزش بازار به ۷۳ هزار میلیارد تومان رسید که این رقم در طول تاریخ بورس بی‌سابقه بوده است. در سال ۸۷ صنایع و شرکت‌های جدیدی همچون مخابرات، بانک‌های دولتی و حمل‌ونقل وارد بورس شدند که این امر به معنی افزایش تنوع و کاهش ریسک بازار می‌باشد. عرضه اولیه موفق چند شرکت جدید در بورس، رشد مثبت شاخص‌ها در نیمه اول سال، حرکت در راستای شفاف‌سازی بیشتر در بازار، نظارت دقیق‌تر بر معاملات و راه‌اندازی سامانه جدید معاملات بورس، از جمله اقدامات انجام شده طی سال ۸۷ بوده است. البته در نیمه دوم سال، با توجه به بروز بحران مالی در سطح جهان و تأثیرگذاری تدریجی آن بر اقتصاد کشور، همچنین با کاهش نقدینگی بازار داخلی، به تدریج شاهد افت قیمت‌ها و شاخص‌های بورس تهران بودیم. در حال حاضر نیز با چنین شرایطی به استقبال سال جدید می‌رویم و ناگفته پیداست که در سال ۸۸ برای ایجاد تغییری مثبت در شرایط موجود و کمک به خروج از این وضعیت، روندی نسبتاً دشوار پیش‌رو خواهیم داشت. با این اوصاف، برخی از برنامه‌های اساسی که در سال آینده پیش

● فقدان تنوع در ابزار مالی بازار سرمایه ایران و لزوم معرفی ابزار جدید مالی از جمله مواردی است که در سال جدید باید به آن پرداخت. محدود بودن ابزار سرمایه‌گذاری، عمدتاً به سهام عادی - که جزو ابزار پرریسک نیز تلقی می‌شود - غالباً باعث محدودیت در انتخاب سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل در بازار سرمایه می‌گردد. از این رو، بنابر مطالعات انجام شده، انتظار می‌رود در سال ۸۸ چند ابزار مالی جدید ارائه شود.

● در راستای گسترش ارتباط با سایر بورس‌های جهان، در حال انعقاد تفاهم‌نامه‌هایی با چند بورس دنیا - از جمله بورس کره جنوبی و قبرس - هستیم. گسترش چنین ارتباطاتی می‌تواند فواید متعددی را برای طرفین در بر داشته باشد.

● تقویت فرهنگ سرمایه‌گذاری و سهام‌داری در کشور ما از زمینه‌هایی است که نیازمند اقدامات گسترده و طولانی می‌باشد. بی‌شک برای بهبود فرهنگ سرمایه‌گذاری، زمان طولانی و تلاشی مستمر لازم است. در همین راستا، در سال جدید، برنامه‌های آموزشی مختلفی - در سطوح درون سازمانی و برون سازمانی و برای اشخاص حقیقی و حقوقی - به مورد اجرا گذاشته خواهد شد تا به تدریج شاهد ارتقای سطح دانش بورسی، سرمایه‌گذاری و تحلیل‌گری حرفه‌ای در سطح کشور باشیم.

● از جمله ضروریات بازار در شرایط فعلی، انجام اقداماتی برای افزایش حجم معاملات است. در صورت استمرار فرایند خصوصی‌سازی از طریق بورس و حمایت‌های بیشتر دولت از بازار سرمایه، در سال آتی شاهد افزایش حجم معاملات و بازگشت رونق به بازار خواهیم بود. بازار سرمایه همچنان در انتظار مساعدت‌های دولت در قالب بسته پیشنهادی بازار سرمایه است و انتظار می‌رود با حمایت‌های دولت، علاوه بر جلب اعتماد سرمایه‌گذاران، جذابیت‌های بازار سرمایه نیز افزایش یابد و این بازار بتواند در تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی، نقش قابل‌قبولی را ایفا کند.

● بهره‌برداری از سامانه جدید معاملاتی، امکانات به مراتب بهتری را در اختیار سرمایه‌گذاران قرار داده است که امید می‌رود با بهره‌برداری از آن، علاوه بر افزایش سرعت انجام معاملات، سازوکار نظارت بازار نیز تقویت شود تا بتوان فضای شفاف و منصفانه‌تری را برای معاملات اوراق بهادار فراهم آورد.

اگرچه نباید وضعیت بازار سرمایه و بورس را از شرایط کلی اقتصاد تفکیک کرد و در واقع، باید بورس را به مثابه دماسنج اقتصاد در نظر گرفت، ولی در عین حال، بازار ما نیازمند حرکت‌هایی اساسی و اقداماتی نوین است. نظام بورس الکترونیک، تنوع و تعدد ابزارهای مالی، حضور فعال سرمایه‌گذاران خارجی، افزایش تعداد و سطح فعالیت نهادهای مالی، توسعه فرهنگ سرمایه‌گذاری و سهام‌داری و تقویت قابلیت تحلیل‌گری سرمایه‌گذاران موجود از ضروریات این بازار است. ■

خواهیم گرفت عبارتند از:

● تلاش برای تشدید روند شفاف‌سازی اطلاعات بازار از اقدامات مهم سال آینده بازار خواهد بود. چرا که الزام به دستیابی سطح قابل‌قبولی از وضوح و شفافیت اطلاعاتی در بازار، از شرایط اولیه حرکت به سمت کارایی است. در همین راستا، اجرای دقیق و درست قوانین و مقررات بازار سرمایه و جلوگیری از بروز هرگونه تخلف و اشتباه، از ضروریات امر است.

● با توجه به حرکت مثبت و اثرگذار خصوصی‌سازی که در سال‌های اخیر سرعت گرفته است و انتخاب بورس اوراق بهادار به عنوان ابزار اجرایی آن، در سال جدید نیز سعی خواهیم کرد تا با تمام توان و حداکثر آمادگی، در راستای امر مهم خصوصی‌سازی و آمادگی بیشتر بازار برای پذیرش عرضه‌های جدید، به ویژه سهام شرکت‌های دولتی مشمول اصل ۴۴ گام برداریم.

● طی سال‌های اخیر، رویکرد جهانی در جهت جذب سرمایه‌های خارجی و بهره‌گیری از فواید آن - به ویژه برای اقتصادهای در حال توسعه - چشمگیر و قابل توجه بوده است. در شرایط کنونی نیز به نوعی شاهد گرایش نسبی سرمایه‌گذاران خارجی به سوی بورس‌های نوظهوری از قبیل بورس تهران هستیم. به همین دلیل و با توجه به اقدامات صورت گرفته در این زمینه (در سال ۸۷)، قصد داریم در سال جدید نیز فرایند بین‌المللی شدن را از طریق اصلاح مقررات، ایجاد تابلوی ارزی بورس و ایجاد بورس بین‌المللی پیش ببریم تا بتوانیم گام‌های مؤثری را در جهت جذب سرمایه‌های خارجی برداریم.

